

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 285.

V Ljubljani, v ponedeljek 14. decembra 1885.

Letnik XIII.

Deželni zbor kranjski.

(VI. seja, 14. decembra.)

Ko se je prečital in potrdil zapisnik zadnje seje, razdeli g. deželni glavar došle vloge in petije. Potem g. deželni predsednik naznani, da je cesar blagovolil na znanje vzeti zahvalo, ki mu jo je deželni zbor izrekel za Njih blagodušno, poskodovanim krajem podeljeno podporo. — Vladna predloga o razdelitvi skupnih zemljišč in arondiranji gozdnih mej se izročita posebnemu odseku 7 udov, ki se bode volil na koncu seje. Predlog o donesku 50.000 gld. za železnico Kamniško se izroči finančnemu odseku, potem pa se gledé pobiranja deželnih priklad brez ugovora sprejme sledeča postava:

1. Za pokritje primanjkljajev deželnega zaklada, zemljišno-odveznega zaklada in normalno-šolskega zaklada za l. 1886 se imajo pobirati od 1. januarja l. 1886 dalje do dneva Najvišje sankcije deželno-zborskih sklepov, s katerimi se bodo sklenile deželne priklade za l. 1886 ravno iste priklade in naklade, ktere so se z Najvišjimi odloki od 7. januarja l. 1885, 26. decembra l. 1884, 18. junija l. 1885 in 28. decembra l. 1884 za dotične zaklade potrdile, namreč:

- a) za deželni zaklad z 21% na vse neposredne davke z državnimi prikladami vred, in z 20% na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa, in z naklado po 3 gld. od vsakega hektolitra porabljenih žganih pijač;
- b) za zemljišno-odvezni zaklad s 16% na vso predpisano svoto vseh neposrednih davkov z državnimi prikladami vred, in z 20% na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa;
- c) za normalno-šolski zaklad z 10% na vso predpisano svoto vseh neposrednih davkov z vsemi prikladami vred.

2. Deželnemu odboru se naroča, pridobiti nemudoma sklepu pod točko 1. Najvišje potrjenje.

Poročilo o žganjepivstvu se z dnevnega reda odstavi, ker mora gospodarski odsek nekatere okoliščine še nekoliko pretresati.

Prošnja županstva v Zagradcu, da bi se na Krško-Grosupeljski cesti pobirala cestnina se zavrne.

Poročilo deželnega odbora o govedoreji in v tem oziru nameravani postavi se jemlje na znanje in izreka deželni zbor nado, da se bode ta postava z novo občinsko postavo predložila v obravnavo. G. deželni predsednik obljubi, da bode svojo skrb obračal na to zadevo.

Poročilo deželnega odbora o prošnji Tržaškega mesta zaradi napeljave vode iz Bistrice v Trst se jemlje na znanje, ker imajo to reč najprej rešiti politične oblasti.

Pri poročilu gospodarskega odseka o osuševanju in vravnovanju vodá v Planinski in Loški dolini, omenja g. poslanec Klun, da je tudi v Ribniški in Kočevski dolini enako potrebno vravnati in vode primerno speljati, požiralnike odpreti itd. Povodnji so tam čedalje večje in obilnejše, požiralniki pa čedalje manjši in redkejši. Čiščenje se pač zaukazuje, izvršuje pa ne, z žag voda odnaša žaganje, ki zamašuje požiralnike itd. Kar se je storilo v omenjenih krajih, storilo se je pod Francozi, ki so zidali mostove, izkopali struge, da se voda odteka. V Ribniški dolini bi se voda kaj lahko spravila naprej, toda na Kočevskem bi potem naredila veliko več škode. Zato je treba skupnega dobro prevdarnega načrta, po katerem naj bi se voda ob enem spravila iz obeh dolin in ji odprla naravna pot proti Kolpi. On toraj nasvetuje k predlogu gospodarskega odseka dodatek, da naj se enako, kakor v Planinski in Loški dolini, skrbí za odpravo povodenj v Ribniški in Kočevski dolini. — G. Pakiž omenja škode, ki jo po vodi trpi Loški potok pa Dobropoljska dolina in okolica Rašice ter predlaga, naj se tudi ta dva okraja omenjata v predlogu. — Dr. Dolenec omeja povodenj v Ložu, ki bi se lahko brez posebnih stroškov odpravila. V ta namen pred-

laga, da naj se deželni odbor pooblasti dati vasem Nadlesk, Podcerkev in Dane iz deželnega zaklada št. IX. (subvencije za vravnovanje vodá) primerno podporo za vravnovanje potoka Oberh v Danskem logu, ko hitro vdeleženci predložijo načrt in se izkažejo, kako hoté sami pripomoči pri tem delu.

Pri glasovanju se sprejme sledeči predlog gospodarskega odseka s pristavkom gosp. poslanca Kluna: Deželnemu odboru se naroča podpirati na vso moč podjetje za osuševanje kotlinskih dolin pri Ložu, Cérknici in Planini, ravno tako v Ribniški in Kočevski dolini in z ozirom na državno postavu z dné 30. julija 1884, št. 116, delati na to, da se bode to delo s pomočjo državne podpore prej ko mogoče izpeljano.

Tudi predloga g. Pakiža in dr. Dolenca sta bila sprejeta. Predlog Pakižev se glasi, da se tudi v Loško-potoški dolini, okraja Ribniškega, preiskujejo požeralniki, ravno tako tudi v Velikološkem okraju voda Rašica, ki ima požeralnike v Ponikvah in Strugah.

Prošnja občine Senabor v dolini vipavski za podporo pri vravnavi potoka Bele se izroči deželnemu odboru, da dovoli primerno podporo, kedar se mu izroči potrebni načrti in dokazi. G. Lavrenčič toplo priporoča ta predlog in omenja velike škode, ki jo Bela prizadeva Senaborski občini. Govorila sta o tej zadevi še g. Dežman in deželni predsednik.

Prošnja okrajnega-cestnega odbora Kočevskega, da se okrajna cesta od Ljubljane skozi Kočevje, Črnomelj v Metliko uvrsti med deželne ceste, se izroči deželnemu odboru v prevdarek. G. Šuklje omenja, da bi bilo silno potrebno spremeniti cestno postavu in izreka željo, naj bi deželni odbor že v prihodnji seji izroči načrt nove cestne postave, v kateri bi se nahajale tudi deželne ceste. — G. deželni odbornik Detela na to odgovarja, da se bode tak načrt deželnemu zboru izročil še v tem zasedanju. (Dobro, dobro!)

Prošnja cestnega odbora Kočevskega, da bi se

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviran zgodovinski roman.
(Spisal Podvigenski.)

(Dalje.)

Vest o ženski zaroti proti Geravsovu žaklju raznesla se je kakor blisk po vsem Štanjelu. Kakor se po veliki plohi od povsod prikažejo viri in hudo-urniki, ki reki donašajo obilno, a motne vode, tako so se iz ulice Štanjelske, ki se stekajo k cerkvi in na trg pred gradom, pridrli možaki in ženske in kmalo se je videl Geravs obdanega od neizmerne množice, ktere ni mogel nikdo preslišati, ker vse je križem zijalo. Vse grehe so mu očitali. Tam od grada priteče zdaj mož in si siloma naredi pot skozi množico, dokler ne prerije do stopnice pred Geravsovo pisarno, tu se predenj postavi:

„Prinesite nam ven tisto občinsko rakev, da jo razbijemo in vržemo na ogenj. Ubogi mizarji! Do zdaj sem vsak teden izdelal vsaj po eno rakev in zaslužil vsakrat pošteno dva goldinarja, a zdaj da ima biti ena rakev za vse mrlice, bogate in uboge, in da se imajo vsi brez rakeve pokopavati. Danes

je v rakev dejan ušiv berač in jutri da bi ravno v tej rakvi počival bogat gospod, ki se zdaj valí po svilenih blazinah in poseda po pozlačenih stoli! Kaka pravica je to! In mene pripraviti ob zaslužek, ob vsakdanji kruh!“

Temu se kmalu pridružijo drugi trije ali štirje možaki:

„Da, da, zdaj pokopljejo človeka kakor mačko, vrže se ga v grob, posuje z apnom, in križ božji, vsega je konec. Po stari navadi so nas nosače in pogrebee vabili po pogrebu in na osmi dan h kosilu, in človek je še kdaj kaj dobrega pod zobe dejal in s kako kapljico si pokrepčal želodec, a zdaj se je vse odpravilo, vse, odkar se človek pokopava kakor pes!“

In zopet od druge strani se zasliši vpitje možko in žensko:

„Še zvoniti več ne smemo po stari navadi, tudi na oblak zvoniti je prepovedano, vse nam bo toča pobila! Celó Bogu v cerkvi dajejo postave, lesene svečnike!“

„Da, da“, stopi na zid, ki obdaja cerkveno dvorišče, Štanjelski mežnarček, majhna postava, a besedit bolj ko vse stare babe Štanjelske, „da, da, na božič prižgal sem pri Materi Božji osem sveč mesto šest, kakor je bil ukazal komisar in zarad tega sem

moral plačati štiri goldinarje in še se mi je zažugalo, da zgubim mežnarstvo. In kaj vam še povem, te dni mi je bilo zaukazano vse svetinje z altarjev in shramb pobrati in jih vreči med starino, gor pod streho. Še svetinj toraj ne bomo smeli več poljubovati! Kaj pravite, sosede?“

„In pa sod za altarjem!“ oglasi se drugi.

„Da bi nam ga Geravs vsaj z vinom napolnil!“ zasliši se tam sredi množice rudečkast grivec, ktere-rega ovaja kotlen zalit nos, da z vinom ne pozná usmiljenja.

In zopet zaženó od vseh strani krik:

„Ven z občinsko rakvo! Ven s copernico! Na ogenj! Sèm z žakljem!“

In z nova se druhal zaganja in sili proti pisarnici. Ko pa Geravs vidi, kako je že druga in kmalo tretja stopnica zasedena, se zboji in se jame počasi umikati proti dvoraninim vratam. A kmalo sprevidi, da bi bilo prenevarno zateči se v pisarno pred razsarjeno množico, kakor ni prav bežati pred razdraženim pesom, da bi mu ne ostalo dovolj časa zaloputniti za seboj vrat. Vsakako zadrega je bila velika, ker razburjena množica ni mu dala k besedi. A ko je nevarnost najviša, pravi star prigovor, tam je pomoč najbliža. In tako tudi zdaj. Pomoč Geravsu je prinesel ta pot Ben Saruk Mostovski.

še enkrat pregledala cestna proga Kaptol-Fara po izvedencih, se izroči deželnemu odboru. — Okrajno-cestnemu odboru v Ilirski Bistrici za neko popravilo na Pivški okrajni cesti predlaga gospodarski odsek 600 gld. podpore. Dr. Dolenc predlaga, naj se deželnemu odboru naroča, dovoliti tudi več znesek, ako bi se pokazala potreba. G. Dežman pa je nasvetoval, naj se ne dovoli 600 gold., ampak naj se sploh reče, da se dovoli primerna podpora. Pri glasovanju se sprejme predlog g. Dežmana.

Poročilo deželnega odbora o podpori obrtnim nadaljevalnim šolam o sestavi šolskih odborov za te šole in o podpori učencev in učenk v strokovnih šolah na Dunaji se jemlje na znanje; ker se je pa učiteljica Wenedikter, ki je z deželno podporo obiskovala šolo v tehnološkem muzeji na Dunaji, da bi potem na Kočevski šoli podučevala v pletenji lesenih izdelkov, tam omožila, se deželnemu odboru naroča, da naj od šolskega vodstva nazaj tirja tistih 30 gold., ki jih je bil poslal na njegovo priporočilo učiteljici Wenedikter za napravo potrebnega orodja.

Konečno se odpišejo zastanki doklad na užiteninski davek v znesku 6887 gld. 74 kr., potem se voli odsek za prej izročene postave gledé razdelitve skupnih zemljišč in vravavanja gozdnih mej: Izvoljeni so bili: Detela (načelnik), Dev, Dolenc, Klun, Schwegel (namestnik), Faber, Lichtenberg. Ob 1/2 1. ure popoldne je g. predsednik seje sklenil in prihodnjo sejo napovedal za sredo 16. t. m.

Narodi na Balkanu.

II. Srbi in njihovo pravo.

Ako se danes ali jutri zopet snide evropsk areopag in po zgodovinskem pravu narodom na Balkanu določi meje, poiskali bodo tudi zastopniki srbskega naroda zgodovinsko pravo svojega naroda ter ga predložili svojim sodnikom.

Ker je mogoče, da ne bodo diplomati izrekli razsodbe le z ozirom na fizično-vojaško moč posameznih narodov, marveč vrgli na tehtnico tudi zgodovinske pravice, pogledati hočemo površno v srbsko zgodovino.

Srbov od Hrvatov ni mogoče strogo ločiti v narodopisnem oziru. Prebivali so prvotno skupno za Karpatskimi gorami, skoraj ob istem časi prišli so v sedanjo svojo domovino. Blagolasni in bogati književni jezik Srbov in Hrvatov je eden in isti, le neznačen je razloček v nekterih oblikah. Srbi so večinoma pravoslavni, Hrvati pa katoličani. Razdružilo jih je največ različno versko in politično življenje.

Ko so se bili okoli l. 630 Avari polastili Dalmacije, poklical je grški cesar Heraklij Hrvate iz „Bele Hrvatije“ v sedanji vzhodni Galiciji, da bi pregnali mogočnega sovražnika iz Dalmacije.

Kmalu za Hrvati pridejo Srbi iz „Bele Srbije“, cesar Heraklij jim odkaže bivališča v Tesaliji. Toda Srbom tukaj ni dopadlo in dobili so nova bivališča, kjer še sedaj stanujejo ob Moravi, Kolubari, Drini, Bosni, Vrbasu, Naretvu, Morači in Bojani. Razdeljeni so bili v županije ter bili pod oblastjo grških cesarjev v Bizanci. Na čelu vseh županov je bil „veliki župan“, ki je s prva stanoval v „Desnici“ ob Drini. Kršćeni so bili že okoli l. 640, akoravno še dolgo niso pozabili svojih starih bogov.

Prvi znameniti veliki župan je bil Vlastimir (836—843), ki se je srečno bojeval z bolgarskim knezom Presjatom. Tudi sinovi njegovi Mutimir, Strojimir in Gojnik odbijali so hrabro napade kneza bolgarskega Borisa. Vsléd domačih preprirov so bili l. 924 popolnem potolčeni od bolgarskega cara Simona; mnogo jih je ubežalo na Hrvatsko in južno Ogersko, mnogo jih je bilo odpeljanih v Bolgarijo. Po Simonovi smrti je Srb Časlav s pomočjo Hrvatov, Madjarov in grškega cesarja Srbijo zopet odvezl Bolgarom, pa priznati je moral vrhovno oblast grškega cesarja. Ko pa je grški cesar Bazilij okoli l. 1011 premagal bolgarskega cara Samuela in razrušil njegovo državo, postala je tudi Srbija podložna grškemu cesarstvu. A že l. 1043 je pregnal Štepan Bogislav grškega namestnika in osvobodil narod srbski.

Njegov sin Mihael dobil je od papeža Gregorja VII. naslov „srbskega kralja“. L. 1165 je postal Štepan Nemanja vladar srbski. Razširil je Srbijo do Timoka in adrijanskega morja. Nemškega cesarja Friderika Barbarosa, idočega na križarsko vojsko pogostil je v Niši. Drugi njegov sin Štepan je bil „prvovienčani“ kralj srbske zemlje l. 1217.

Štepan Uroš I., imenovan Veliki, premagal je Grke in dobil Prilip. Štepan Milutin Uroš III. (1275—1321) je dobil Macedonijo; Bosna, ki je bila nekaj časa pod ogersko oblastjo, postala je zopet srbska pokrajina.

Leta 1336 nastopi vladu 16letni Štepan Dušan silni, izvrsten vojskovodja, mož krepke volje, v narodnih pesnih in pripovedkah proslavljeni junak. Že prvo leto svojega vladanja vzel je Grkom Prilip, Kostur, Strumico, Vodeno, Janino, ter prihrumel z vojaki pred Carigrad. Albanija, Tesalija, Macedonija in Bolgarija so se pokorile srbskemu kralju. V tem časi je umrl v Carigradu grški cesar Andronik, in nastali ste v cesarstvu dve stranki, ena za mladega Janeza, druga za Kantakuzena. Dušan je bil s prva za Kantakuzena, pa l. 1343 sta se sprla, in začela se je žalostna doba za narode balkanske. Kantakuzen sklene zvezo s Turki, ki so se že bili približali Carigradu. Cesar dá sultanu Sulejmanu svojo hčer za ženo, mesto Gallipoli kot doto. Dušan je bil premagan l. 1344 ter izgubil Macedonijo. Pa hitro si je zopet osvojil Macedonijo ter se dal od srbskega očaka Joanika venčati „v Kristusu vernega carja Srbov, Bolgarov in Grkov“.

Ko je odstopil grški cesar Kantakuzen, skušal je Dušan zasedeti prestol grških cesarjev ter se vzdignil z mnogobrojno vojsko proti Carigradu. Pa med potjo dohitela ga je smrt l. 1355 in sedaj se začne najžalostnejša doba srbske zgodovine, Srbija se je drobila na kose.

Ogerski kralj Ljudevit se je polastil Belega grada, bosanski knez Tvrtko odtrgal je Srbiji Bosno, Hercegovino, Dalmacijo s Trebinjem in grofijo Užico, od juga pa so se vedno bolj bližali krvoločni Turčini.

Srbsko carstvo je bilo razdeljeno v mnogo delov ter nesposobno, da bi se branilo pred Turki. Že l. 1371 so bili Srbi potolčeni pri Marici; bolgarski knez Šišman, ki bi bil še hotel Srbom priteči na pomoč, podvrgel se je sultanu Muratu, edini knez sremski, Lazar Grebljanović branil je še Srbijo pred sovražnikom. A tudi on prišel je na vrsto. Turki se bližajo, in Lazar prosi Tvrtka in Ogre pomoči. Toda

ostal je sam na Kosovem polji 15. junija 1389 Turku nasproti. Sprl se je z Milošem Obiličem, slavnim junakom, Vuk Branković zapustil je in izdal s svojimi oklepniki Lazarjevo vojsko. Hrabro so se bili Srbi, Lazar kazal jim je pot, pa osoda bila je odločena. Lazar je bil vjet ter usmrten pred umirajočim sultanom Muradom.

Navadno trdijo pisatelji, da je Srbija postala Turčiji podložna na Kosovem polji, pa to ni res. Lazar je bil že 14 let prej od Turkov premagan ter je izgubil trdnjavo Niš. Moral je s Turki skleniti mir, postal jim je vazal ter plačevati leten davek in za časa vojske 1000 konjиков. V Niši (1375) je bila podpisana pogodba, akoravno je Srbija ohranila še avtonomno upravo. (Vide Hammer - Purgstall: „Geschichte des osmanischen Reiches“.)

Ker car Dušan in njegov narod nista mogla pozabiti sramote, pričel se je nov boj, ki se je za Srbe nesrečno končal na Kosovem polji 1389. Sultan Bajazid, Muratov sin, je sklenil s Srbi mir. Srbija je imela prejšnje meje in pravice, plačevala je že l. 1375 določeni davek, le število konjиков se je zvišalo na 10.000 in Lazarjeva najmlajša hči, Milena, morala je v sultanov harem.

Lazarjev sin, Štepan Lazarevič, poskusi otresti se turškega nasilstva. Zveže se z Ogri in francoskim kraljem Karolom VI. Pa bili so premagani pri Nikopolji. Sultan Bajazid ni kaznoval upornega Štepana, potrdila se je stara mirovna pogodba.

Po Bajazidovi smrti so se pulili njegovi trije sinovi Sulejman, Musa in Mahmud za sultansko čast. Štepan se je hotel okoristiti ter je podpiral danes tega, jutri drugega — ne brez uspeha.

Ž njim so izmrli 1427 moški potomci Lazarjevega rodu. Naslednikom je bil odločil Jurja Brankoviča, sina svoje starejše sestre Marije. Pa sultan Bajazid je imel tudi eno sestro Stepanovo za ženo, Mileno, in njen unuk, Murad II., je zahteval srbski prestol. Nastali so novi boji med Srbi in Turki, pa na nobeni strani ni bilo odločilne zmage. Sklenejo zopet mir, sultan Murad II. se odpove vsem pravicam do srbske dežele in pripozna Brankoviča pravnim srbskim vladarjem. Branković je ostal vazal turškega sultana ter mu plačeval letni davek.

Toda Turek želel je krvi, meja mu je bila pretesna. Brez povoda napade tri leta pozneje srbsko državo. Branković pomiri Murada II., ker mu izroči svojo hčer Marijo. Kmalu potem zahteva sultan prost prehod turške vojske skoz Srbijo do Smederevega (Semendrija), da bi od tukaj napal Ogre. Branković se mu ustavi, pa Turki ga premagajo ter si osvojijo vso Srbijo (1438). To leto je bila prvič vsa Srbija pod turško oblastjo.

L. 1443 pa prepodita Branković in slavni Hunyady s Srbi, Madjari, Poljaki, in Romuni in križevniki Turke iz srbske dežele doli do Sredca (Sofije). Četrtilič že sklenejo Srbi s Turki mir na podlagi prejšnje pogodbe.

Ko si je Muradov naslednik Mohamed II. l. 1453 osvojil Carigrad, obrnil je zopet oči na Srbijo. Pisal je, kakor poroča Hammer, že postarnemu Brankoviću: „Dežela, kjer vladaš, ni tvoja, marveč dedščina Lazarjevega sina, Štepana, in po pravici moje stare matere, Lazarjeve hčere, je moja. Prepustim ti del tvojega očeta Vuka in pa mesto Sredec.

Ravnokar je prihrupel gor od vzhodnih vrat Štanjelskih po ulici. Vdari jo naravnost proti pisarni. Množica ga kmalo zapazi in se mu izogne, da prav kmalo pride do pisarne h komisarju. Koj začne proti ljudstvu mahati z rokami, naj se pomirijo. Kmalu tudi res vse potihno, ker Mostovskega so Štanjelci zaradi vzgledne pobožnosti in darežljivosti posebno čislali in spoštovali.

„Preljubi Štanjelci“, začne Mostovski, „poznal sem vas vedno za poštene in pametne možé. Premislite malo, ali se spodobi tako zijati, da oni, kterege napadate, še do besede ne more? Morate prvič vedeti, da komisar Geravs je cesarski služabnik in kot tak ne izvršuje svoje volje, ampak cesarjevo, toraj je neumno proti njemu rogoviliti, ko ni sam kriv; a drugič vsak razumen mož mora pred pretehtati razloge, kateri se dajo navesti za ktersikoli novo naredbo; in takih navedel vam bo tudi Geravs za vse to, kar vam tako vročo kri dela. Poslušajte toraj, premislite, potem sodite; ako vam ne dopade, se mirno pritožite!“

Mostovskega beseda imela je zaželjeni učinek. Vsi se pomirijo in obrnejo oči v Geravs, ki si še enkrat naočnika zravna in z resnim glasom, kakor

navadno govori, kdor je bil močno razžaljen, tako-le začne:

„Do zdaj sem vedno mislil, Štanjelci, da ste pripravljeni, kar-koli se vam veli ali naloži, voljno storiti s trdnim prepričanjem, da cesarjevi ukazi so božja volja, ktera nikdar ne more slaba biti, nikdar ne drugega pospeševati, nego pravi blagor človeški. Toda danes sem se moral prepričati, da ni tako pri vas; cesarska postava vam je povod protivanju in puntanju in vendar ona drugega ne namerava, nego vaš dobiček, vaše blagostanje. Čemu se upirate, Štanjelci? Prvič rogovilite proti pogrebni postavi. A jaz vam morem dokazati, da to je neopravičeno. In sicer kar sem rekel, dokazem tako, rekoč: kar-koli množi narodno bogastvo in je uspešno za veliko obrtnijo, je brezdvomno dobro; to je resnica, ktero tirja zdrava pamet in učijo vsi zvedenci. A prav taka je omenjena postava. Dokaz: Prvi razlog. Ta postava zahteva, da se imajo mrlič v žaklji, a ne vsak v svoji rakvi pokopavati; ena rakva ima vsem občinarjem zadostovati, da se iz hiše prinesó na pokopališče. Na tak način se država neizmerno okoristi. Pomislite, naše cesarstvo šteje okoli 20 milijonov ljudi, od teh umerje vsako leto 700.000;

koliko lesa bi moralo toraj v zemlji zgnjiti? Drugi razlog. Ta postava zahteva, naj se mrlič v platenih žakljih pokopavajo. Boste me zavrnil, da platno v zemlji segnije. A jaz odgovarjam, da ravno to je prav, ker boste tako primorani konoplje sejati; drugič presti in tretjič bodo imeli tkalci več opravila; iz tega sledi, da ta postava pospešuje tudi obrtnijo, da je toraj čez vse koristna, kakor sem imel dokazati vam. Tretji razlog. Ta postava zahteva, da se imajo trupla iz apnom ometati (ob-suti). Tudi to je koristno, ker tako prvič trupla pred strohnejo in se tako zavira kužna soparica počasi trohnečega trupla. A drugič je mrtvemu gotovo vse eno, kaj se z njegovim truplom godi, naj hitro ali počasi trohni, saj tako čutiti ne more. Ali ni toraj, da iz vsega, kar sem do zdaj navedel, sklenem, ni li nespametno, Štanjelci, tako obče koristni postavi vpirati se?

Drugič se hudujete nad novimi cerkvenimi postavami. Jaz pa pravim in trdim, da tudi te postavne drugega ne nameravajo nego vaše dušno in telesno blagostanje. Kar sem rekel, dokazem tako-le:

Prvič gledé dušnega blagostanja. Vse je duši koristno, kar človeka napelje k pravemu, pobož-

Ako mi odbiješ to ponudbo, z orožjem te poiščem.“ Brankovič ponudbo odbije, vname se boj. Brankovič in Hunyady zmagata Turke, sultan Mahomed II. je moral skleniti mir. Srbska dežela je ostala Brankoviču, plačevati je moral sultanu na leto 30.000 zlatov.

Iz tega je razvidno, da je srbska država ostala celotna ter imela svojo upravo; da so sultani brez vzrokov napadali srbski narod in da je plačeval le letni davek, ki mu ga je Turek siloma naložil.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. decembra.

Notranje dežele.

Iz deželnih zborov. V dolenje-avsrijskem deželnem zboru je stavil poslanec Abt Karol in tovariši nasvèt, naj se deželna šolska postava od 12. okt. 1870 tako preuredi, da bosta imela predstojnik in župnik tam virilne glasove. — Nasvèt se oddá šolskemu odseku. — Poslanec Baumann in tovariši nasvetujejo, naj se več zdravnikov po selih namešča in za posamezne naj se iz deželnih prihodkov plača določi.

V moravskem deželnem zboru je stavil dr. Sturm v imenu šolskega in denarstvenega odseka nasvèt, naj dežela prevzame začeti s šolskim letom 1886/77 občinsko višo realko. Zoper nasvèt so govorili narodnjaki: župnik Weber, dekan Srbecky, dr. Dvořák, dr. Sobotka, grof Belcredi. Kazali so na več davke, ki s tem nastanejo, ter so tudi povdarjali, da Brnski občinski odbor nič neče storiti za česke ljudske šole tolikanj potrebne v mestu Brnu. Nemei so pa kazali na to, da mesto Brnsko plača šesti del vseh deželnih nakladov za šole, občinske šole vseh drugih mest je že prevzela dežela. C. kr. namestnik je bil za nasvèt, nadjaže se, da bode občina tudi kaj storila za česko prebivalstvo mesta Brnskega. Poročevalec dr. Sturm je zagovarjal predlog tudi s tem, da je večina zagotovljena. Za predlog je namreč glasovala levica, središče in posredovalna stranka. (Dr. Sturm si namreč misli: Sic volo, sic jubes... Kolikor iz dotičnih obravnjav izvem, je realka malo da nepotrebna, ker je po viših razredih skoraj toliko učencov, a Nemci jo hočejo imeti, zato jo bodo pa dobili, dežela naj pa plačuje; je pri nas ravno taka z nemško deško in deklško ljudsko šolo.)

V českem deželnem zboru se stranka približuje stranki. Plener je, kakor znano, nasvetoval, naj se sodnijski okraj omeji po jeziku, a dr. Trójan je pa temu nasproti nasvetoval, naj se ukaz zastran jezika v nekaterih točkah popolni. — Plenerjev nasvèt letos tudi ni bil toliko strog, kakor p. l., ko je nasvetoval, naj se tudi upravno (administrativno) razdeli dežela. Trojanov predlog se je izročil istemu odseku, ki ima pretresavati nasvèt Plenerjev. — Prijeljivost od obeh strani bode moč najti pot, ki pelje do sporazumljenja.

Minuli teden prinesel nam je telegraf žalostno vest iz Zadra da je **general Jovanovič** odšel k armadi na oni svet. Njegovi telesni ostanki prepekljali so se v petek, ko jih je bil Zadarski nadškof blagoslovil, v Graž (Gravozo), kjer se bodo položili k večnemu počitku. V Graž ste ga spremili zapuščena žena in pa hčerka. Feldmarsallantenant baron Jovanovič je bil prava zvezda med našimi generali. Od mladih nog vojak, je bil temu stanu iz cele duše udan. Za to si je pa priboril tudi silno veliko častnih vojaških redov, med kterimi je veliki križ

nemu češčenju Boga. A taka je nova postava, ker ona omejuje prevelik blesk pri božji službi, določuje manjše število luči na altari, odpravlja malikovanje svetnikov in svetnic, sploh namerava uprostiti božjo službo. A prav to je in mora biti Bogu všeč. Kaj mara Bog za vaše kadilo, Štanjelci, in vaš vosek in procesije? On je previsok in prevelik in tudi prebog, da bi kaj porajal za take malenkosti, in ko bi tudi znosili ves blesk in celega sveta veličastvo v Štanjelsko cerkev, kaj je vse to proti božjemu veličastvu? Ne veste, kaj pravi evangelij, da je zemlja podnožje njegovim nogam? In potem, ali hočete, kakor stari Izraelci Boga častiti? Ne, v novem zakonu je naš Zveličar dal drugačno postavo. „Bog je Duh“, pravi pri sv. Janezu, „in tisti, ki ga molijo, morajo ga v duhu in resnici moliti.“ „In ti, ko moliš, zapri se v sobo in tam moli v skritem k Očetu.“ Tako je Kristus učil in vi mislite, da mu vstrežete z zlatom in srebrom in s kričanjem pri procesijah in z drugim ropotanjem, kakor so delali duhovni Balovi za časa preroka Elija? Vidite toraj, da nova postava vas uči spet prav po kristijansko Bogu služiti in pospešuje vaš dušni blagor, zatoraj je tudi koristna, kakor sem zgoraj rekel in s tem tudi dokazal.

(Dalje prih.)

reda Marije Terezije največ. In tega si je mož priboril na bojnem polji. Beli križec z zlatimi črkami „Fortitudini“ sam zadosti določno pripoveduje, kaj da mora tisti storiti, kdor ga hoče nositi. Jovanovič je to storil in še več! Kakor je bilo njegovo oko bistro na vojnem polji, tako je bil tudi spreten v državni službi kot diplomat, kot cesarski namestnik in guverner dalmatinski. V poslednjem času so se v tem smislu sicer čule marsiktere pritožbe proti njemu, da hoče Dalmacijo ponemčiti, ker je skušal ondi po uradih vpeljati nemščino, pa je zadel na prehud upor od laške in slovanske strani. Da je hotel nemščino vpeljati, je pač lahko razumljivo, ker se je kot rojen graničar sam vseskozi le nemški izsolal in mu je bil pozneje kot častniku nemščina občevalni jezik. Vedno le zapovedovati vaju, mislil si je, da se bo tudi po Dalmaciji nemščina kar na besedo vpeljala. Zakaj da to ni šlo tako, smo že zgoraj povedali, kljubu tej privajeni slabosti je bil pa baron Jovanovič izvrsten Avstrijan in jako ponosen Slovan, ki ga ni bilo sram v javnosti slovanske besede spregovoriti. Kot cesarski namestnik je bil naslednik Rodičev in se pač sme reči, da kot svak njegov in kot general in cesarski namestnik njega popolnoma vreden. Jovanovič je bil tudi umirovatelj Hercegovine, ktero je Avstriji leta 1878 pridobil. Mož je veliko storil na slavo Avstrije in ta mu bo določila častno mesto med tistimi generali, ki so si posebno za Dalmacijo zasluge pridobili. Med temi se bodo poleg Jovanoviča slavno imenovali: Rodič, Filipovič in Mamula. Jovanovič je mrtev in vprašanje nastane, kdo bo v Dalmaciji njegov naslednik in ali bo še najvišja vojaška in najvišja civilna oblast združena v eni osebi? Sklenjeno in določeno do sedaj še ni nič, če se pa pomisli imenitna in važna naloga, ki jo ima dalmatinski guverner kot sosed Turčije in Črne gore in kot podpora Bosne in Hercegovine; če se dalje pomisli, da ima poleg teh jako nezanemljivih sosedov, tudi v lastni deželi ljudi, kteri so med seboj v vednem političnem boju, kajti ena stranka (in to so irredentariji) gleda vedno preko sinje Adrije v obljubljeno Italijo, Lahi sami se pa semkaj ozirajo z ravno takim, če ne še z večim hrepenenjem po — Albaniji: če vse to premislimo, ne moremo drugače, kakor reči, v Dalmacijo mora zopet general na prvo in naj odličnejše mesto priti. Da pa tega ne bo lahko dobiti, vsakdo vé; Avstrija ima dobre generale in dobre državnike, takih pa vendar le nima na ostajanje, ki bi bili oboje ob enem.

Avstrijsko politiko na Balkanu ruski časnik „Novosti“, ki ni ravno prenapet, v takih-le barvah slika: „Bolgarijo ves svet smatra za turškega vazala in vendar ji ni bilo sultana na pomoč, ko so jo Srbi prav po roparski napadli. Avstrija se je pa takoj potegnula za svojega vazala (Srba), kakor hitro so ga napadeni Bolgari zavrnil in v njegovo deželo pripodili, kjer bi ga bili lahko vojaški popolnoma vničili. To je faktum, ki jasno govori in ima jasno lice sedanjega položaja na Balkanu. Avstrija je raztegnila svoj vpliv celó na Rumunijo, po kteri so Rusi od Balkana ločeni. Rumunci se imajo pač le Rusom zahvaliti, da so, kar so, pa so se tudi od njih proč in na Dunaj obrnili, od koder si sveta iščejo. Grška ravno tako preži in pazi, kako se ji bo na Dunaji namigovalo. Po Albaniji se avstrijske spletke od dne do dne množé; Őrnagora je pa naravnost v nevarnosti, da jo Avstrija ob prvi priložnosti vduši, kakor hitro bi se jela politično obračati, da bi Avstriji ne bilo po volji. Vpliv Rusije na Balkanu je tako rekoč Avstrija že popolnoma spodrinila in to od kar so se bile velesile na Berolinskem kongresu zbrale. Vse to pa Rusijo sili na prihodnost misliti, ktera čaka jugoslovanskih bolgarskih pokrajin, ki so vse z rusko narodno krvijo napojene.“ Tako barvane vidijo se Rusom sedaj razmere na Balkanu. Ali so resnične? So! Priznati moramo, da je vse res tako, če tudi ne v tolikanj živih barvah, ne v toliki meri, kakor si Rusi domišljuje. Če se bodo pa sedanje razmere tudi ohranile, odvisno je od modrosti in spretnosti naših mož, ki jih imajo v rokah in to je v prvi vrsti minister zunanjih zadev, grof Kalnoky, z njim vred pa diplomatje po Balkanu nastavljeni. Začetek je dober, naj bi ga tudi le dobro in pravilno speljali.

V Budapeštanskem parlamentu bje se hud boj za podaljšanje mandatov v državni zbor. Do sedaj tak mandat na Ogerskem, ako se ne motimo, traja tri leta, potem je pa dotičnemu poslancu treba iti na volišče po drug mandat. Kako pa se zlasti po ogerskih voliščih godi, je predobro znano. Bijejo in pobijajo se navadno povsod. Vlada bi to rada kolikor bi se dalo omejila in je zato stavila predlog, da bi bilo dobro, če bi se mandatom veljava podaljšala od treh do pet let, ker bi se s tem volitve zdatno skróčile. V petnajstih letih imajo po dosedanji postavi na Ogerskem petkrat volitve, ter se petkrat javno in splošno pretepajo, po novi postavi bi jih pa le trikrat imeli. Da se jih pa v petih glavnih volilnih pretepih več ponesreči (kaj pak da pri enakosti boja), kakor pa v treh, je tudi verjetno. Toda tudi če bi vlada že ne gledala na poboje in pretepe, ki se vrše pri volitvah, gledati bi morala na splošno razburjenost in po moči tisto odpraviti. Kot tretja, jako pomenljiva točka pri večkratnih volitvah je pa posebno po ogerskih deželah splošna spridenost in podkupljivost. Kedor več plača, tisti se navadno za poslance izvoli: na zmožnost, ali sploh na druge lastnosti, se ne gleda dosti. Ogerski

poslanec je dober, da ima le zadosti denarja in pa zadosti poguma za — dvoboje, kajti tisti so med ogerskimi poslanci ravno tako pogosti, kakor interpelacije. Vse te napake se bodo zdatno zmanjšale, če bodo volitve bolj poredko. Le-te bodo pa bolj redke kedar bode eden in tisti mandat več let veljaven, kakor je bil do sedaj. Gledé tega se je pač nadjati, da se bo postava potrdila in to temveč, ker se ji najveljavniši govorniki, kakor je kak Aponnyi, ne bodo hudo vpirali ali pa še celó nič ne!

Vnanje države.

Med **Srbi in Bolgari** premirje ni še sklenjeno, če tudi se več ne ravsaajo med seboj. Najposlednje bolgarske predloge in pogodbe, s kterimi bi bili Bolgari pripravljeni sklepati mir, je srbski vojni zbor zavrzel iz vojaških razlogov, kakor tudi iz ozira na bodoči mir, ki se ima skleniti. Ker so Srbi sprevideli, da pri Bolgarih ne bodo nič opravili, kajti tiščala sta Srb in Bolgar vsak svojo, opustili so za zdaj vsake daljše razprave in sta se zopet oba izrekla, da sta pripravljena podvreči se pogojem in določbam, kakor jih bo za premirje in mir postavila Evropa. Dalje se je Srbija tudi še izjavila, da ona do takrat ne bo mirú kalila, če bi se kak nered napravil, ktereга bi Bolgari provzročili. Zastopniki velesil so neki na to odgovorili, da bodo velesile takoj radostno prevzele nalogo sestaviti pogoje za premirje in mir med Bolgari in Srbi, kakor hitro se jim bode izročila dotična prošnja. Takoj na to postavila se bo komisija iz vojaških delegatov, ki bo natančno določila mejno črto in pa tudi nekoliko nevtralne zemlje, ki bo med obema armadama ležala, da se na ta način v bodoče zabrani vsako nepotrebno prelivanje krvi. Da bode to nevtralno ozemlje imelo veljavo le za toliko časa, dokler se stalni mir ne sklene, razume so samo ob sebi.

Francoski minister zunanjih zadev, Brisson, je zopet eno naredil, da bo ves svet o njej govoril. **Novega kredita za Tonkin** je zahteval od poslancev. Znano je namreč, da je sedanje javno mnenje na Francoskem vse proti nadaljevanji naselbinske politike v iztočni Aziji, ker je večina sprevidela, da prav za prav Francozje ondi še niso prav nič na boljem, kakor pa so bili tedaj, pred leti, ko so prvičkrat zasedli ustje rudeče reke. Priborili in podvrgli so si res Anam in Tonkin, nimajo ga pa še ne in tudi za gospodarja jih nečejo na nobeno večo daljavo priznavati, kakor le toliko daleč, kolikor nesejo iz dotičnih utvrdbin francoski topovi. Povsod drugod so še ravno tako Kitajci in črni praporji gospodarji, kakor so bili. Koristi Francozi toraj sami nimajo še prav nobene, če prav so že celó milijardo frankov venkaj vrgli za ta namen in pa več tisoč vojakov žrtvovali, škode imajo pa le premnogo njihovi prijatelji, posebno pa ondašnji kristijani in misijonarji, kterih je na račun tega prijateljstva in francoske naselbinske politike že brezštevilno padlo pod rokami zagrizenih domačih fanatikov. Francozi bi se bili že zdavnej pogubljivi naselbinski politiki v iztočni Aziji po robu postavili če bi bili resnice zvedeli, kako da se namreč štrana mota. Da tega niso zvedeli, skrbel je poprejšni minister zunanjih zadev, Ferry, ki jim je iztočno-azijske razmere v drugačni ravno nasprotni luči kazal, kakor jih je pa narod pozneje zvedel. Od tod toraj splošna nevolja proti tej politiki. Da bodo pa kljubu temu Brissonu vendar le kredit dovolili, se smemo skoraj gotovo nadjati, kajti ležeče jim bo na tem, da si njegov sedanji kabinet ohranijo, monarhisti pa bodo glasvali za kredit misijonom na ljubo.

• Domače novice.

(LXXI. odborova seja „Matice Slovenske“) bode v sredo, 23. decembra 1885, ob 5. uri popoldne v „Matičini“ hiši na Kongresnem trgu št. 7 s sledečim dnevnim redom: 1. Potrjenje zapisnika o LXX. odborovi seji. — 2. Naznanila prvosedstva. 3. Poročilo književnega odseka. — 4. Poročilo gospodarskega odseka. — 5. Poročilo tajnikovo. — 6. Posamezni nasveti.

(„Glasbena Matica“) najela si je novega učitelja glasbe, g. Kučero iz Prage, proti letni plači 800 gld. Ob novemu letu bo imenovani gospod nastopil svoj posel.

(C. kr. okrajni šolski nadzornik) na Kočevskem postal je č. g. Janez Komljanec, učitelj veronauka na Kočevski spodnji gimnaziji.

(Rimsko mesto Nauportus.) Pri Vrhniki prišli so na sled staremu rimskemu selišču Nauportus in so jeli ondi izkopavati rimske starine, sulice, pušice in bronovino. Poleg tega zadeli so tudi na zidovje rimskih stavb. Najznameniteji so pa izvestno našočene svinčenke, ktere so rimski vojaki s fračami na sovražnika metali in to s tako silo, da so s taistimi čeljade in ščite prebijali. Takih svinčenk so nabrali do sedaj že 180 kilogramov. Spomladi se bo kopanje nadaljevalo.

(Pred porotniki) obsojen je bil v četrtek popoldne polir Jožet Forlese, 60 let star, zarad

hudodelstva pravnega posilstva na pet let hude ječe. — Jožef in Marija Zemlič imela sta se zagovarjati zaradi izneverjenja 600 gld. iz poštna blagajnice. Jožef Zemlič je bil kriv spoznan hudodelstva izneverjenja in je dobil 18 mesecev hude ječe. Marija Zemlič pa le prestopka izneverjenja in je bila obsojena na 8 dni strogega zapor. — Kmetiški fant Janez Kos sedel bo zaradi hudodelstva uboja štiri leta v hudi ječi, ker je v Predoslihi kmetijskega fanta Karuna z nožem tako v prsa osuval, da je napadeni na mestu umrl.

(Duhovske spremembe v Ljubljanski škofiji.) Č. g. Franc Hönigman, kaplan v Črnem vrhu, gre za administratorja v Osilnici; č. g. Peter Ogrin ostane v Blokah.

(Postaje po južni železnici) jele so po Notranjskem že dobivati pravilna slovenska imena in se nadjamo, da nam bodo skoraj enaka sporočila tudi iz drugih krajev došla.

(Na drsališčih) je v Ljubljani vse živahno, odkar nam je jela zima slikati prekrasne svoje cvetlice po oknih.

(Škoda), ki je zadela uboge prebivalce Grahovce pri Reki, o kateri vasi smo nedavno pisali, da se je podrla, ker se je zemlja spodaj usipati jela, znaša 196.000 goldinarjev in sicer za 170.000 gold. zgubilo se je kapitala, 20.000 gld. so bile pa druge reči vredne.

(„Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici.“) Vsi p. n. gospodje društveniki se vljudno vabijo v letni redni občni zbor, ki bo dne 20. decembra t. l. točno ob 2. uri popoldne v društvenih prostorih, v pritlični dvorani Marzinijeve gostilne v Gorici, s sledečim dnevnim redom: 1. Letno poročilo odbora; 2. računski sklep za leto 1885; 3. proračun za leto 1886; 4. predlog za imenovanje še enega zdravnika; 5. morebitni predlogi gg. društvenikov; 6. volitev novega odbora. — Po občnem zboru bo prosta domača zabava na istem mestu. — Gospodje društveniki, ki nameravate postaviti pri občnem zboru kak predlog, naj blagovolé naznaniti ga prej odboru vsaj do včeraj 18. dne t. m.

Odbor „Slovenskega bralnega in podpornega društva v Gorici“:

Dr. A. Gregorčič, Franc Sivec,
predsednik. tajnik.

(Cecilijanci) napravljajo tudi v Trstu svoje društvo.

(Železnico Trst - Gorica - Vipava) delali bodo Angleži. Tržaški konsorcij sklenil je z njimi dotično pogodbo in so Angleži že vložili zahtevano varščino pri angleško-avstrijski banki na Dunaji. Ob enem se govori, da se bo zgradila postranska proga iz Sežane memo Tomaja in Dutovelj v Vipavo, Ajdovščino in Gorico.

(Vlak) strl je noge prižigaleu Simoniču na Nabrežinskem kolodvoru v petek zjutraj. Burja ga je vrgla iz lestvice na tla in je zašel pod tovarni vlak, ki mu je šel čez noge.

(V Trstu je pravica zmagala.) Magistrat se je dolgo časa kugal in branil, da bi bil vpisal vse može med volilce, ki v Tržaški mestni občini davek plačujejo. Kakor znano, morala ga je k temu prisiliti najvišja inštanca na Dunaji. Ko mu je jela voda v grlo teči, hoteli so se patroni „irredente“ še le pogajati in so rekli, da bi bili od vseh 380, ki so kot davkoplačevalci zahtevali tudi volilno pravico, pripravljeni vpisati 35 mož, o katerih so dobro prepričani, da so Avstrijani. Ker pa volilci le niso odnehali, podal se je konečno vendar-le magistrat in vse vpisal — razun malega števila oseb, pri katerih se je dokazalo, da so ogerski podaniki. No, da se tem ne more dati v Trstu volilna pravica, razume se samo po sebi. Da se pa zaradi tega „irredentovski“ listi vjedajo, ker so namreč konečno davkoplačevalci vendar dosegli svoje pravice, je sicer tudi razumljivo. Avstrijske razmere v Trstu so res jako čudne! Ne vemo, če je ravno modro, da Avstrija tako satansko rastlino, kakor je ravno „irredentovski“ list „Indipendente“ na Tržaških tleh trpi. List in njegova druhal nima za družega srca, kot za Italijo in za italijanske razmere, ktere tudi ob vsaki priložnosti poveljuje. Za Avstrijo se pa niti ne zmeni ne, razun da jo — psuje, menda za to ne, ker se smatra od naše državne oblasti neodvisen. Tega si je pa Avstrija sama kriva, ker lista ni že zdavnej zatrla. Pri tej priložnosti prihaja nam na misel francoska republikanska politika, ki si je — ni še dolgo tega — najela rudečarski list, da je nanj rudečarje lovila. Avstrija menda

vendar kaj takega v Trstu ne namerava? Lahko bi pač in prav bi bilo, toda prepoštena je za tako zvižajo.

(Konferenca o dopolnitvi Tržaške luke,) ki so jo v Trstu pod predsedništvom načelnika pomorske oblasti, c. kr. dvornega svetnika viteza Alberja, imeli, je dokončana. Dotični gospodje so bili v vseh glavnih točkah, ki se ozirajo na razširjanje luke, popolnoma edini in se bo načrt že v bodočnosti predložil vladi, ktera ga bo pregledala in potem svojo zinila. Le-ta načrt obstoji iz sledečih točk: Nasip št. 1 se mora razširiti; ravno tako mora se razširiti ondašnje nabrežje in podaljšati, da se postavijo ondi založišča. Dosedanji basin za petrolej prepustil se bo občnemu prometu; za špirit se bo napravil nov basin in ravno tako za skladišče drv v obliži Sacchete. V obliži nasipa št. 3 se bode napravil nov basin, za petrolej pa skupni veliki basin z Skedenski luki, kjer so založišča za petrolej. Vsa pomorska skladišča zvezala se bode po šinah z južno in državno železnico. Stroški novih zgradb v morji znašali bodo blizo 6 milijonov goldinarjev, oni za založišče pa blizo milijona. Delo trajalo bo več let. Takoj ko preneha prosta luka, pomnožilo se bode število voženj v druge dele sveta. To bode dalo Trstu zopet stari živahni trgovski značaj, kterege so do sedaj ondi že več let britko pogrešali.

Razne reči.

— O indijanskem ozemlju (Indianer-Territorium) na zahodu zedinjenih držav, piše general Miles, ki je vojeval z Indijani, ter ga do dobrega pozná, tako-le: Ko so sedanje indijansko ozemlje določili v pogodbi s Cherokees-i, Choctaws-i in in Creeks-i za domovino rudečemu možu, mislili so, da se bodo tam Indijani dobro počutili, ker se ne bodo med sabo, niti z Evropejci bojevali. Od severa, vzhoda in juga pritiskajo belci na njih kraj, a oni sami nič kaj ne napredujejo. Na istem kraju, kjer bi lahko živelo 3 milijone pridnih ljudi, živi kakih 70.000 postopačev, ki deloma živé o tem, kar jim zvezna vlada tje pošilja. Pridni evropski naseljenci ne smejo tam bivati, a tam je zavetišče vsem zlodejem, to pa zadržuje vsako omiko in je nevarno za vse bližnje dežele. Miles pravi, da je v sedanjih okoliščinah teritorij le napotje na poti civilizacije in stekališče izvrška vseh narodov in vsake pasme. Pravi Indijani mrjé za boleznimi, ktere so ti zavrženi ljudje med nje zatosili. Pri teh okoliščinah je to ozemlje le črna pika na zemljevidu severnih držav. (Tako vselej začno pisati in si pot pripravljati, kedar hočejo Indijancem vzeti, kar so jim poprej slovesno obljubili. Indijanci nekaj časa trpé, potem se pa začno obupni boji, v kterih Indijanci popolno zginejo. Tako omiko prinašajo sebičneži divjakom! Vr.)

— Selijo se tiči, selijo se ribe, selijo ali prav za prav potujejo tudi glodaveri. Potovanje severne miši (Leming) je obče znano. Te živali potujejo na kakih 5—9 let, pri potovanju gredo povsod v ravni črti. Kedar pridejo do skale, se je ne ognejo, ampak plezajo do vrha in na drugi strani dol poskačejo, dereče reke preplavajo. Koliko se jih pri tem ugonobi, koliko jih ljudje pobijejo, koliko jih zveri podavijo, lahko si mislimo. Neka vrsta verve, siva verve, se zaradi te selitve imenuje selivka „migratorius“. Bržkone potujejo, kedar se preveč zaredé. Taka selitev je bila letos spod Memlisa ob Misisipi. Na milijone je plavalo teh živalic od levega do desnega brega reke Misisipi, na tisoče so jih s grjačami pobili. Cele vozove teh živalic so pripeljali do postaj ob železnici, od koder so jih naprej pošiljali. Težko je povedati, kaj je prignalo živali do potovanja? Gozdi ob severnem Misisipu, od koder so prišle, so polni žira. Ob istem kraju so leta 1872 tudi vervece potovale, in tačas od vzhoda na zapad. Tudi ob Misuri se to večkrat zgodi, tam plavajo od brega do brega, mnogo jih požró velike ribe, in kedar pridejo na kakšnem močvirnem kraju iz vode, zadnje pohodijo prednje in jih v blato pomandrajó.

Telegrami.

Dunaj, 14. dec. „Polit. Corr.“ piše, da ste angleška in francoska vlada svojim atašejem na Dunaji naročili, da naj bodeta pripravljena za odhod z Dunaja na Balkan z vojaško komisijo, ktera bo imela danes popoldne razgovor in jutri odide.

Sofija, 13. dec. Knez Aleksander brzojavil je velikemu vezirju: „Ker s Srbi nimam družega opraviti, kakor vojno odškodnino od njih zahtevati, se bom sam z njimi o tej stvari dogovoril. Kljub temu pa bom rad sprejel Madjiba pašo in si bom prizadeval, da mu pokažem kneževino v boljši luči, kakor

jo Turčija sedaj vidi.“ Na podlagi tega telegrama odšel bo Madjib paša danes na Bolgarsko.

Sofija, 14. dec. Oficijozno se zatrjuje, da bi Bolgari nikakor ne mogli sprejeti demarkacijske črte, ktera bi Vidin puščala v Srbskih rokah in bi se v tem slučaju boj nadaljeval ob Donavi.

Atene, 14. dec. Časniki zahtevajo odločno postopanje, preden se konča srbsko-bolgarska kriza.

Plymouth, 14. dec. Velik požar uničil je trinajst oseb, dve se pa pogrešate.

Umrli so:

11. dec. Neža Rozman, čevljarjeva žena, 40 let, Rožna ulica št. 8, jetika.

V bolnišnici:

7. dec. Jakob Žle, dninar, 57 let, vodenica. — Gregor Ančnik, gostac, 70 let, kron. pljučni emphysem.

8. dec. Anton Skrabec, kleparjev sin, 11 mes., pljučnica.

9. dec. Marjana Hočevar, dninarica, 57 let, jetika.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

14. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 85	kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 50	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 95	„
Papirna renta, davka prosta	100 „ 05	„
Aktije avstr.-ogerske banke	874 „ —	„
Kreditne akcije	294 „ 30	„
London	125 „ 70	„
Srebro	— „ —	„
Francoski napoleond.	9 „ 97	„
Ces. cekini	5 „ 97	„
Nemške marke	61 „ 75	„

Homeriana-čaj,

po zdravnikih priporočeno, izvrstno sredstvo proti

bolezni na pljučih in na vratu (jetiki, naduhi in bolezni v krlju [Kehlkopf]).

Iznenadljivi so vspehi! (8)

Knjižica o tem razpošilja se zastonj.

Zavitek čaja velja 1 marko 20 vinarjev.

Edino pravega ima

A. Wolffsky,

Berlin N., Weissenburger-Strasse Nr. 79.

Piccoli-eva esenca za želodec.

Katero pripravljajo

G. PICCOLI lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval bolezni v želodcu in trebuhu, bodenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemerolide, zlatenico, migreno itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v škatljicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc.

Pri večem številu dabi se primeren odpust.

Cena eni steklenici 10 kr.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani.

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš evet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih vspešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili. Ljubljana, mesec januar 1884.

(21) Dr. Emil vitez pl. Stöckl,

c. k. vladni svetovalec in delodno-sanitetni poročevalec.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Z njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Antirrhéumon. najboljšo zdravilo proti prehlajenju, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastile santoninske; (kolesci zoper gliste izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica 10 kr., 100 košček. 50 kr. 1000 koščekov 4 gld. 2000 košček. 6 gl.)

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Zeliščni prsni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivem kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci pa toliko žlic. Steklenica 36 kr.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila se zmiraj sveža dobé v lekarni **G. Piccoli-ja „Pri Angelu“** v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Kjer se naročila takoj po pošti proti porzetji izvršujejo.